

ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP VỚI QUYẾT ĐỊNH CHUYỂN PHƯƠNG CHÂM TÁC CHIẾN TỪ “ĐÁNH NHANH, GIẢI QUYẾT NHANH” SANG “ĐÁNH CHẮC, TIẾN CHẮC”

*ThS. Nguyễn Thị Hồng Miên
Khoa Xã hội - Trường CĐSP Điện Biên*

TÓM TẮT

Quyết định chuyển từ phương châm “đánh nhanh, giải quyết nhanh” sang “đánh chắc, tiến chắc” là quyết định lịch sử, yếu tố quan trọng làm nên chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ trong 56 ngày đêm chiến đấu. Vì sao Đại tướng Võ Nguyên Giáp lại có một quyết định kịp thời đúng đắn như vậy? Có thể nói đó là sự thấm nhuần tư tưởng chiến lược cách mạng của Đảng, chính phủ; là dựa vào những cơ sở khoa học của việc phân tích tình hình thực tế chiến trường giữa ta và địch, sự đúc rút kinh nghiệm tác chiến qua các trận đánh trước, tinh thần trách nhiệm của một vị Tổng tư lệnh quân đội nhân dân Việt Nam trước Đảng, Bác Hồ và nhân dân, đặc biệt là tài thao lược quân sự của Đại tướng Võ Nguyên Giáp.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chiến thắng Điện Biên Phủ là thành quả của 9 năm trường kỳ kháng chiến chống thực dân Pháp và can thiệp Mỹ của dân tộc Việt Nam. Đây là chiến thắng vĩ đại nhất, giáng đòn quyết định tạo bước ngoặt lịch sử làm thay đổi cục diện chiến tranh giữa ta và địch, trực tiếp đưa đến việc ký Hiệp định Giơnevơ về chấm dứt chiến tranh lập lại hòa bình ở Đông Dương.

Một trong những yếu tố làm nên thắng lợi của chiến dịch Điện Biên Phủ là phương châm tác chiến. Phương châm tác chiến trong chiến dịch lịch sử Điện Biên Phủ là đỉnh cao của nghệ thuật quân sự tài tình của dân tộc Việt Nam được kết tinh trong trí tuệ của Đại tướng Võ Nguyên Giáp- Tổng tư lệnh quân đội nhân dân Việt Nam, chỉ huy trưởng kiêm Bí thư Đảng ủy mặt trận.

Trong giờ phút lịch sử của dân tộc, Đại tướng Võ Nguyên Giáp đã có một quyết định lịch sử, đó là chuyển từ phương châm “đánh nhanh, giải quyết nhanh” sang “đánh chắc, tiến chắc”. Quyết định này đã được thực tế lịch sử chứng minh là đúng đắn, sắc sảo, nhạy bén và dũng cảm trong chỉ đạo, điều hành chiến lược cách mạng.

II. NỘI DUNG

Chiến dịch Điện Biên Phủ là đòn đánh táo bạo của quân và dân ta, chọc vào đúng nơi mạnh nhất của địch và đã giành thắng lợi trọn vẹn. Chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ là một thắng lợi trên hai phương diện về mặt trận quân sự và về chính trị. Về phương diện chỉ đạo quân sự, nguyên tắc chủ yếu là luôn làm chủ tình hình và muốn như thế phải nắm quyền chủ động, phải phân tích đúng tình hình, đưa ra chiến lược và sách lược phù hợp.

1. Phương châm tác chiến “đánh nhanh, giải quyết nhanh”

Bước vào Đông – Xuân 1953-1954, khi bắt đầu triển khai kế hoạch Nava, phát hiện hướng tấn công chủ yếu của quân ta lên Tây Bắc Việt Nam và Thượng Lào, thực dân Pháp đã cho 6 tiểu đoàn Âu-Phi tinh nhuệ nhảy dù xuống Điện Biên Phủ. Với việc đánh giá vị trí chiến lược quan trọng của Điện Biên Phủ “Một vị trí chiến lược quan trọng chẳng những với chiến trường Đông Dương mà còn đối với miền Đông Nam Á” [1, tr 70], thực dân Pháp có Mĩ giúp đỡ đã quyết định xây dựng Điện Biên Phủ thành tập đoàn cứ điểm mạnh nhất Đông Dương, thành trung tâm điểm của kế hoạch quân sự Nava. Điện Biên Phủ thành “cái bẫy hiểm ác”, “cái máy nghiền khổng lồ” nhằm vào quân chủ lực của ta.

Đầu tháng 12-1953, trước việc thực dân Pháp tăng cường lực lượng quân đội, phương tiện chiến tranh chiếm đóng Điện Biên Phủ và quyết định tiếp nhận cuộc chiến đấu tại đây, Bộ Chỉ huy Trung ương Đảng đã họp thông qua kế hoạch tác chiến của Bộ Tổng tư lệnh và quyết định mở chiến dịch Điện Biên Phủ, một trận “quyết chiến chiến lược” lớn nhất giữa ta và Pháp. Để công tác chuẩn bị và chỉ huy chiến dịch được tốt, Bộ chính trị quyết định thành lập Bộ chỉ huy và Đảng ủy mặt trận do Đại tướng Võ Nguyên Giáp- ủy viên Bộ Chính trị, Tổng tư lệnh quân đội nhân dân Việt Nam trực tiếp làm Chỉ huy trưởng kiêm Bí thư Đảng ủy mặt trận; các đảng ủy viên: Thiếu tướng Hoàng Văn Thái- Tham mưu trưởng, Lê Liêm- Chủ nhiệm chính trị, Đặng Kim Giang- Chủ nhiệm cung cấp [7, tr. 12].

Ngày 29/12/1954, tại sở chỉ huy tiền phương ở hang Thảm Púa - Tuần Giáo, cơ quan tham mưu đã họp nghiên cứu kế hoạch, đề ra phương án tác chiến là “đánh nhanh, giải quyết nhanh” và chờ đồng chí Tổng tư lệnh cùng Đảng ủy, Bộ chỉ huy chiến dịch Điện Biên Phủ lên họp và thông qua.

Ngày 5/1/1954, Đại tướng Võ Nguyên Giáp, trưởng đoàn cố vấn quân sự Trung Quốc-Vi Quốc Thanh lên đường đi Tây Bắc. Sáng ngày 12/1/1954, đoàn đến Tuần Giáo đã được Thiếu tướng Hoàng Văn Thái ra đón và báo cáo tình hình, phương án tác chiến “Đánh nhanh, giải quyết nhanh”. Chiều cùng ngày, Đại tướng Võ Nguyên Giáp vào Sở chỉ huy chiến dịch Thảm Púa, triệu tập hội nghị Đảng ủy bàn phương án tác chiến. Đại tướng không nhất trí phương án “Đánh nhanh, giải quyết nhanh” nhưng chưa có đủ cơ sở thực tế để bác bỏ phương án đã được đa số trong Đảng ủy và tất cả cố vấn đồng tình, và cũng không còn đủ thời gian để xin ý kiến Bộ Chính trị và Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đại tướng đồng ý triệu tập hội nghị cán bộ vào ngày 14/1/1954, để triển khai chuẩn bị.

Ngày 14/1/1954, tại sở chỉ huy tiền phương ở hang Thảm Púa, Đảng ủy và Bộ chỉ huy chiến dịch mở Hội nghị cán bộ phổ biến kế hoạch tiêu diệt tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ. Về dự Hội nghị có đông đủ các cán bộ chủ chốt trong Đảng ủy, Bộ chỉ huy chiến dịch, các cán bộ chỉ huy các đại đoàn và cán bộ phụ trách các cục của Bộ Tư lệnh tiền phương. Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Tư lệnh kiêm Bí thư Đảng ủy chiến dịch chủ trì hội nghị. Một

bàn cát lớn đắp nổi toàn cảnh tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ được đặt ngay bên cạnh để cán bộ các đơn vị dễ hình dung hình thái bố trí địch- ta trên vùng giao chiến.

Trong cuộc Hội nghị có hai phương châm và hai kế hoạch được đưa ra nhưng đa số các ý kiến nhất trí với phương châm “Đánh nhanh, giải quyết nhanh” đã được cơ quan tham mưu chuẩn bị trước. Đó là, “Đánh nhanh, giải quyết nhanh” thì chiến dịch sẽ không bị kéo dài, bộ đội đỡ mệt mỏi và ít bị tiêu hao hơn. Việc đảm bảo tiếp tế lương thực, đạn dược cũng đỡ khó khăn hơn. Đánh ngay trong lúc tổ chức phòng ngự của địch còn nhiều sơ hở. Đồng thời, lúc này bộ đội ta lại đang sung sức, sau đợt sinh hoạt chính trị tinh thần và quyết tâm chiến đấu được củng cố, nâng cao thêm. Ta có thể giành thắng lợi trong vài ngày đêm. Đảng ủy, Bộ chỉ huy chiến dịch nhận thấy địch ở Điện Biên Phủ hiện tại đang còn nhiều sơ hở, phải tranh thủ thời cơ tấn công khi trận địa phòng ngự của chúng còn chưa được củng cố vững chắc mà tiêu diệt chúng. Hội nghị kết luận: trước mắt chuẩn bị phương châm “Đánh nhanh, giải quyết nhanh”. Quyết định của Hội nghị không phải là một quyết tâm không có cơ sở, bởi vì khi địch còn đang ở trong trạng thái phòng ngự lâm thời thì đây là phương châm đánh có thể vận dụng được.

Để vận dụng phương châm đánh nhanh, thắng nhanh, “*kế hoạch tác chiến của ta tập trung tuyệt đối ưu thế binh hỏa lực từ phía tây đột phá, đánh nhanh vào trung tâm Mường Thanh, đồng thời từ phía đông giáp công. Trong bước đầu, nhanh chóng tiêu diệt toàn bộ quân địch ở trung tâm Mường Thanh và những địa điểm ở phía tây, tây bắc; sang bước hai giải quyết bộ phận địch còn lại ở phía đông, đông bắc và phía nam (hoặc đồng thời hoặc chia làm 2 bước)*” [2, tr.35].

Về thời gian nổ súng, lúc đầu ta dự kiến là 16 giờ ngày 20/1/1954. Nhưng tất cả còn tùy thuộc vào việc có đưa được pháo lớn lên chiếm lĩnh trận địa bắn đúng thời gian quy định hay không. Kế hoạch kéo pháo, xe kéo pháo đến cửa rừng Nà Nham, cách vị trí địch 15km. Từ đây, pháo được kéo bằng tay. Dự kiến sau 3 đêm, pháo sẽ yên vị tại trận địa. Nhưng thực tế để kéo được khẩu pháo nặng gần hai tấn qua dốc cao, đường trơn trượt, địch đánh phá... là việc vô cùng khó khăn. Do đó, việc kéo pháo đã kéo dài 7 đêm mà pháo vẫn chưa đến vị trí quy định. Trước tình hình đó, Bộ chỉ huy chiến dịch quyết định dùng xe kéo pháo vào Nà Ten, Nà Hy, gần trận địa hơn, giảm được 3 đêm kéo pháo và quyết định lùi giờ nổ súng toàn chiến dịch đến 16 giờ ngày 25/1/1954. Gần ngày nổ súng, bộ phận thông tin kỹ thuật phát hiện địch thông báo cho nhau về ngày giờ nổ súng của ta. Yếu tố bất ngờ không còn nữa, tình hình thêm phức tạp. Đảng ủy, Bộ chỉ huy chiến dịch quyết định hoãn giờ nổ súng thêm 24 tiếng đồng hồ, tức là 17 giờ ngày 26/1/1954.

2. Quyết định chuyển từ phương châm “đánh nhanh, giải quyết nhanh” sang “đánh chắc, tiến chắc”

Quyết định chuyển từ phương châm “đánh nhanh, giải quyết nhanh” sang “đánh chắc, tiến chắc” là quyết định lịch sử, yếu tố quan trọng làm nên chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ trong 56 ngày đêm chiến đấu. Vì sao Đại tướng Võ Nguyên Giáp lại có một quyết định kịp thời đúng đắn như vậy? Có thể nói Đại tướng là dựa vào những cơ sở khoa học của việc phân tích tình hình thực tế chiến trường giữa ta và địch, việc đúc rút kinh nghiệm tác chiến qua các trận đánh trước, tinh thần trách nhiệm của một vị Tổng tư lệnh quân đội nhân dân Việt Nam trước Đảng, Bác Hồ và nhân dân, đặc biệt là tài thao lược quân sự của mình.

2.1 Căn cứ vào chủ trương chiến lược của Đảng, chính phủ trong chiến cuộc Đông – Xuân 1953-1954 mà đỉnh cao là chiến dịch Điện Biên Phủ

Ngay từ khi đề ra kế hoạch tác chiến Đông – Xuân 1953-1954, Bộ chính trị Trung ương Đảng đã xác định phương châm chiến lược là “Tích cực, chủ động, cơ động, linh hoạt”, “Đánh chắc thắng” (chắc thắng thì đánh cho kì thắng, không chắc thắng thì kiên quyết không đánh). Đây là phương châm chung cho toàn bộ cuộc tiến công Đông – Xuân mà đỉnh cao là chiến dịch Điện Biên Phủ.

Chính phương châm đúng đắn này chỉ sau một thời gian ngắn ta đã làm phá sản bước đầu kế hoạch quân sự Nava của đế quốc Pháp, buộc chúng phải tiếp nhận cuộc chiến đấu cuối cùng với ta tại Điện Biên Phủ, biến Điện Biên Phủ thành trung tâm điểm của kế hoạch quân sự Nava.

Đối với ta, khi Bộ Chính trị Trung ương Đảng quyết định mở chiến dịch Điện Biên Phủ thì Điện Biên Phủ trở thành trung tâm điểm của kế hoạch Đông- Xuân 1953-1954, điểm quyết chiến chiến lược giữa ta và địch. Trong chỉ thị ngày 22/12/1953, Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu rõ: “Chiến dịch này là chiến dịch rất quan trọng không những về quân sự mà cả về chính trị, không những đối với trong nước mà cả đối với quốc tế. Vì vậy, toàn quân, toàn Đảng phải tập trung hoàn thành cho kì được” [3, tr. 57].

Thấm nhuần chủ trương chiến lược của Đảng và chính phủ, với vai trò Tổng tư lệnh quân đội nhân dân Việt Nam trực tiếp làm Chỉ huy trưởng kiêm Bí thư Đảng ủy mặt trận, Đại tướng Võ Nguyên Giáp phải có những quyết định đúng đắn về phương châm chiến lược, kế hoạch tác chiến đảm bảo sự chắc thắng của chiến dịch.

2.2 Căn cứ vào tình hình thực tế của quân ta trên chiến trường

Ngay từ ngày 12/1/1954, mới đến Tuần Giáo, tại Sở chỉ huy chiến dịch Thảm Púa, khi thấy đa số tán thành phương châm “đánh nhanh, giải quyết nhanh”, Đại tướng không tán thành. Nhưng lúc đó Đại tướng mới tới chiến trường, chỉ mới nghe báo cáo, chưa nắm chắc tình hình nên chưa tiện bác bỏ ý kiến của các đồng chí đã lên trước hơn một tháng.

Sau Hội nghị ngày 14/1/1954, các đồng chí trong Bộ chỉ huy và Đảng ủy mặt trận đã chia nhau đi kiểm tra thực tế, đôn đốc chuẩn bị chiến đấu. Dựa vào việc tìm hiểu kỹ thực tế

chiến trường, Đại tướng Võ Nguyên Giáp đã phân tích nêu rõ có ba khó khăn lớn mà bộ đội ta không thể vượt qua nếu đánh theo kiểu “đánh nhanh, giải quyết nhanh” đó là:

+ Thứ nhất, trong một thời gian ngắn phải tiêu diệt cả chục tiểu đoàn địch phòng ngự trong tập đoàn cứ điểm kiên cố.

+ Hai là, bộ binh, pháo binh hiệp đồng quy mô lớn mới là lần đầu, lại chưa qua diễn tập.

+ Ba là, bộ đội ta lâu nay mới quen tác chiến ban đêm ở những nơi địa hình dễ ẩn náu, nay phải chiến đấu liên tục trong ba đêm hai ngày với kẻ địch có ưu thế về máy bay, pháo và xe tăng trên địa hình trống trải, nhất là trên cánh đồng Mường Thanh khá rộng thì rất khó tránh khỏi thương vong, khó hoàn thành nhiệm vụ.

Tất cả những khó khăn này ta chưa bàn kỹ cách giải quyết, mới chỉ dựa vào khả năng cấp tập hỏa lực để tiêu diệt pháo và máy bay địch trong đêm đánh đầu tiên. Do đó, thành công là rất khó.

Về trận địa pháo của ta, qua kiểm tra cho thấy các trận địa pháo phần lớn đều nằm ở nơi trống trải. Nếu trong đêm đầu ta không diệt được pháo địch, ban ngày địch dùng không quân oanh tạc, dùng pháo binh bắn phá, dùng bộ binh xe tăng phản kích thì không có đường và xe kéo, pháo ta sẽ rút đi đâu? [7, tr .16].

Về công tác tư tưởng chiến đấu của bộ đội, đồng chí Chánh văn phòng Bộ Tổng tư lệnh được lệnh theo dõi tình hình đã báo cáo Tư lệnh: “Công tác tư tưởng mới nhắc nhiều tới quyết tâm mà ít bàn cách khắc phục những khó khăn trong trận đánh”. Vậy khi gặp khó khăn trong thực hiện kế hoạch tác chiến thì tinh thần, và quyết tâm chiến đấu của quân ta sẽ như thế nào?

2.3. Căn cứ vào việc đánh giá thực tế tình hình phát triển lực địch trên chiến trường

Ở thời điểm ngày 14/1/1954, khi Hội nghị quyết định phương án tác chiến “Đánh nhanh, giải quyết nhanh” thì theo báo cáo, bộ binh của địch có khoảng hơn mười tiểu đoàn, bố trí tương đối phân tán, công sự đã chiến, nhìn chung cả phía Đông lẫn phía Tây rất sơ hở. Mặt khác về đường bộ chúng lại bị cô lập.

Đến ngày 20/1/1954, Cục quân báo báo cáo lực lượng địch ở Điện Biên Phủ tăng lên 11 tiểu đoàn, chúng đóng thêm một số vị trí ở phía Tây, củng cố các cứ điểm bằng mìn, hàng rào dây thép gai dày từ 50-70m, có nơi 200m. Gần sở chỉ huy địch có súng trọng liên 4 nòng, có thể quay bắn nhiều hướng. Đến ngày 24/1/1954, Cục 2 báo cáo, trong ngày địch tăng cường cho Điện Biên Phủ thêm một tiểu đoàn, đưa số quân lên tới 12 tiểu đoàn, như vậy tập đoàn cứ điểm đã rần thêm.

Thực tế về phía quân Pháp, trong khi ta gấp rút chuẩn bị tiến công Điện Biên Phủ thì Đờ Cát cũng ráo riết đốc thúc binh lính tăng thêm công sự, chương ngại, xây dựng trận địa, tổ chức hệ thống phòng ngự kiên cố để biến Điện Biên Phủ thành một “pháo đài khổng lồ

không thể phá vỡ được” như Nava đã chỉ thị. Hàng ngày địch sử dụng từ 50 đến 60 chuyên bay chở từ 150 đến 200 tấn vật liệu chiến tranh và các đồ dùng quân sự tiếp tế, bảo đảm cho việc tổ chức phòng thủ Điện Biên Phủ. Cho tới trước ngày ta dự định nổ súng “đánh nhanh, giải quyết nhanh”, tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ đã được tăng cường mạnh mẽ gồm 12 tiểu đoàn và 7 đại đội bộ binh (phần lớn các đơn vị tinh nhuệ nhất của địch); ba tiểu đoàn pháo binh 105 và 155, hai đại đội cối 120 (20 khẩu), một tiểu đoàn công binh, một đại đội 10 xe tăng M24, một đại đội vận tải khoảng 200 ô tô, một phi đội thường trực 12 máy bay tại sân bay Điện Biên Phủ. Địch bố trí thành một hệ thống phòng ngự dày đặc với 49 cứ điểm, chia thành ba phân khu và được khoanh thành tám cụm. [4, tr.114]

Như vậy tình hình địch đã mạnh lên rất nhiều, nên nếu ta đánh theo phương châm “đánh nhanh, giải quyết nhanh” sẽ không chắc thắng. Sự nắm bắt sát sao thực tế tình hình địch trên chiến trường là cơ sở khoa học để Đại tướng đưa ra phương châm và kế hoạch tác chiến đúng đắn, đảm bảo chắc thắng, tránh sự mạo hiểm, thất bại.

2.4. Dựa vào sự đúc rút kinh nghiệm tác chiến qua thực tế những trận đánh trước

Kế hoạch tác chiến được quyết định ngày 14/1/1954, ở một khía cạnh nào đó gần giống kế hoạch đánh tập đoàn cứ điểm Nà Sản cuối năm 1952, nhưng lớn hơn và mạnh mẽ hơn nhiều. Với Nà Sản, ta sử dụng Đại đoàn 308 và 312 đánh chiếm với phương châm “đánh chỗ yếu trước, đánh chỗ mạnh sau, bao vây toàn diện, công kích có trọng điểm, đánh ngoại vi trước, tranh thủ mở mặt chính diện rồi đánh vào trung tâm, chuẩn bị đầy đủ và tác chiến liên tục. Tiến hành các trận đánh mở đầu với ý định tập trung lực lượng đột phá vào các điểm tựa vòng ngoài, từ đó khống chế sân bay, phát triển chiến đấu trong trung tâm, tạo thời cơ tiêu diệt toàn bộ các cứ điểm”, với thời gian chớp nhoáng một vài ngày.

Kế hoạch tác chiến đánh tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ, theo phương châm “đánh nhanh, giải quyết nhanh” về đại thể như sau: Đại đoàn 308 có nhiệm vụ chủ yếu đột phá vào trung tâm Mường Thanh ở phía Tây và Tây Nam, Đại đoàn 316 có nhiệm vụ từ phía Đông nhanh chóng tiêu diệt địch ở khu A, để phối hợp với hướng chính tiêu diệt quân địch ở trung tâm Mường Thanh. Đại đoàn 312 có nhiệm vụ nhanh chóng tiêu diệt từng cứ điểm (Độc lập, Bản Kéo, Cang Na) rồi đột nhập tiêu diệt toàn bộ quân địch ở khu vực sân bay... [5, tr 81].

Hai kế hoạch này giống nhau ở chỗ lực lượng được chia ra nhiều hướng để thọc sâu vào trung tâm, chia cắt căn cứ ra làm nhiều khu vực để nhanh chóng tiêu diệt. Với các đánh như vậy, ta đã không thành công trong trận tấn công tập đoàn cứ điểm Nà Sản cuối 1952, “Cái giá phải trả cho trận đánh không thể chấp nhận được” [5]. So với Nà Sản, tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ vững mạnh và kiên cố hơn nhiều. Và như vậy rõ ràng kế hoạch tác chiến ngày 14/1/1954, chứa đựng yếu tố không chắc thắng.

2.5. Dựa vào tinh thần trách nhiệm của Đại tướng trước Đảng, Bác Hồ và nhân dân

Hạ tuần tháng 12/1953, khi quyết định chọn Điện Biên Phủ là điểm quyết chiến chiến lược trong Đông- Xuân 1953-1954, Bộ chính trị đã lựa chọn chỉ định Đại tướng, Tổng tư lệnh Võ Nguyên Giáp là Bí thư Đảng ủy, Chỉ huy trưởng mặt trận. Đây chính là sự tin tưởng tuyệt đối của Đảng, chính phủ và Bác Hồ đối với Đại tướng. Và cũng chính là sự thể hiện trách nhiệm cao cả và đầy khó khăn của vị Tổng chỉ huy quân đội nhân dân trước Đảng, Bác Hồ và nhân dân.

Đối với Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Bác luôn thể hiện sự tin tưởng ở phẩm chất, bản lĩnh và tài năng quân sự của người học trò xuất sắc của mình. Trước khi lên đường ra mặt trận làm nhiệm vụ Bí thư Đảng ủy kiêm Tổng Chỉ huy chiến dịch Điện Biên Phủ, Đại tướng Võ Nguyên Giáp đến Khuổi Tát để chào Bác và xin ý kiến Bác. Bác hỏi Đại tướng: Chú đi xa như vậy, chỉ đạo các chiến trường có gì trở ngại? Đại tướng báo cáo với Bác, chỉ có trở ngại là mặt trận Điện Biên ở xa, khi có vấn đề quan trọng và cấp thiết, khó xin ý kiến của Bác và Bộ Chính trị. Bác thân mật nói với Võ Đại tướng: Tổng Tư lệnh ra mặt trận, “Tướng quân tại ngoại”! Trao cho chú toàn quyền. Có vấn đề gì khó khăn, bàn thống nhất trong Đảng ủy, thống nhất với cố vấn thì cứ quyết định, rồi báo cáo sau. Khi chia tay, Bác còn nhắc: Trận này rất quan trọng, phải đánh cho thắng. Chắc thắng mới đánh, không chắc thắng không đánh. Lời căn dặn của Bác không chỉ là niềm vinh dự lớn, trách nhiệm cao cả, mà còn là động lực mạnh mẽ thôi thúc Đại tướng suy nghĩ, hành động sáng suốt khi trực tiếp quan sát, theo dõi tình hình mặt trận.

Đại tướng Võ Nguyên Giáp luôn quán triệt câu nói của Bác Hồ: “Vì nước ta nhỏ, yếu, nhân dân ta sẽ ít thôi, không nhiều như Trung Quốc cho nên làm thế nào để thắng địch nhiều mà tổn thất ít nhất”, phải chắc thắng mới đánh, chiến thắng nhưng phải giảm thiểu được tối đa thiệt hại của quân ta, không để cấp dưới phải hy sinh nhiều. Đồng thời, Đại tướng thấm nhuần Nghị quyết Trung ương Đảng hồi đầu năm 1953 nêu rõ: “Chiến trường ta hẹp, người của ta không nhiều, cho nên ta chỉ được thắng, không được bại, vì bại thì hết vốn”. Chính vì vậy, trong cuộc trao đổi với đồng chí Vi Quốc Thanh - Trưởng đoàn cố vấn quân sự Trung quốc vào sớm ngày 26/1/1954, Đại tướng Võ Nguyên Giáp đã nói: qua tám năm kháng chiến, chúng tôi mới xây dựng được 6 đại đoàn chủ lực bộ binh, mà phần lớn đều có mặt trong chiến dịch này” do đó, chỉ được thắng, vì bại là hết vốn.

Đặc biệt, chiến dịch Điện Biên Phủ là chiến dịch của cả dân tộc. Với khẩu hiệu “tất cả cho tiến tuyến, tất cả để đánh thắng”, cả dân tộc ra trận, cả nước đổ người, đổ của và đổ cả nhiệt tình chiến đấu cho mặt trận Điện Biên Phủ [3 ,tr.58]. Như thế, trách nhiệm của Đại tướng với toàn thể nhân dân càng lớn lao biết chừng nào. Bởi niềm tin chắc thắng vào một cuộc chiến đấu cuối cùng lớn nhất trong kháng chiến chống thực dân Pháp của dân tộc Việt Nam.

* Quyết định chuyển từ phương châm “đánh nhanh, giải quyết nhanh” sang phương châm “đánh chắc, tiến chắc”

Tất cả những vấn đề trên là những trở ngại của Đại tướng trong 11 ngày đêm từ khi giao nhiệm vụ cho các đơn vị (trong Hội nghị ngày 14/1/1954 đến ngày 25/1/1954). Đặc biệt đêm ngày 25/1/1954, Đại tướng đã thức trắng đêm suy nghĩ cân nhắc và thấy rằng, đánh theo phương án cũ chắc chắn bộ đội ta sẽ thương vong nhiều mà khó thành công, phải chuyển sang phương án “đánh chắc, tiến chắc”, vừa đỡ thương vong, vừa chắc thắng.

Chính vị vậy sớm ngày 26/1/1954, sau khi trao đổi với Trưởng đoàn cố vấn quân sự Trung Quốc Vi Quốc Thanh, được sự đồng thuận ý kiến, Chỉ huy trưởng, Bí thư Đảng ủy mặt trận Võ Nguyên Giáp đã triệu tập ngay Hội nghị Đảng ủy mặt trận vào sáng ngày 26/1/1954. Tại Hội nghị, Chỉ huy trưởng, Bí thư Đảng ủy mặt trận Võ Nguyên Giáp khẳng định, ta vẫn giữ vững quyết tâm tiêu diệt địch ở Điện Biên Phủ, bất cứ tình hình nào ta cũng phải nắm nguyên tắc cao nhất là đánh chắc thắng, vị thế phải thay đổi cách đánh, chuyển sang phương châm “đánh chắc, tiến chắc”.

Trong Đảng ủy, có những ý kiến khác nhau, nhưng đều nhận thấy nếu đánh theo phương án cũ có thể gặp nhiều khó khăn mà ta chưa có biện pháp khắc phục. Đồng chí Bí thư Đảng ủy kết luận Hội nghị: để đảm bảo nguyên tắc cao nhất là “đánh chắc thắng”, phải chuyển phương châm tiêu diệt địch từ “đánh nhanh, giải quyết nhanh” sang “đánh chắc, tiến chắc”. Nay quyết định hoãn cuộc tấn công. Ra lệnh cho bộ đội trên toàn tuyến lui về địa điểm tập kết và kéo pháo ra. Công tác chính trị bảo đảm triệt để chấp hành mệnh lệnh lui quân như mệnh lệnh chiến đấu. Hậu cần chuyển sang chuẩn bị theo phương án mới [6, tr.71].

Ngay sau quyết định chuyển phương án tác chiến, để giữ tuyệt đối bí mật, Đại tướng đã viết thư hỏa tốc báo cáo Bác Hồ và Bộ Chính trị, giao cho trợ lý tác chiến mang thư về Việt Bắc. Sau hai ngày một đêm, Đại tướng nhận được công văn phản hồi của Bộ Chính trị, nhất trí với phương châm tác chiến mới của Đảng ủy, Bộ Chỉ huy mặt trận.

III. KẾT LUẬN

Thấm nhuần tư tưởng chỉ đạo chiến lược cách mạng của Đảng, Chính Phủ và Bác Hồ, dựa trên những cơ sở thực tế khoa học của tình hình chiến sự trên chiến trường Đại tướng Võ Nguyên Giáp đã thuyết phục Đảng ủy, Bộ Chỉ huy chiến dịch quyết định chuyển phương án tác chiến chiến dịch Điện Biên Phủ từ “đánh nhanh, giải quyết nhanh” sang “đánh chắc, tiến chắc” là một quyết định khó khăn và hệ trọng của Đại tướng Võ Nguyên Giáp. Với tinh thần trách nhiệm trước thắng lợi của chiến dịch, trước xương máu của bộ đội và nhân dân cùng với tư duy quân sự sáng suốt, Đại tướng đã dũng cảm chịu trách nhiệm trước Bộ chính trị, trước Chủ tịch Hồ Chí Minh, thực hiện lời dặn của Bác: Tướng quân tại ngoại, quyết định rồi báo cáo sau.

Quyết định lịch sử trong giờ phút lịch sử của Đại tướng đã làm nên một Điện Biên Phủ “lừng lẫy năm châu, chấn động địa cầu”. Về sau, trong hồi ức “Điện Biên Phủ, điểm hẹn lịch sử”, Đại tướng Võ Nguyên Giáp đã thổ lộ: “Ngày hôm đó (tức ngày 26-1-1954), tôi đã thực hiện được một quyết định khó khăn nhất trong cuộc đời chỉ huy của mình!”.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ quốc phòng – Viện lịch sử quân sự (1992), *Lịch sử cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp (1945-1954)*, Tập 5, NXB Sự thật, Hà Nội
2. Bộ Tổng tham mưu (1963), *Báo cáo về kế hoạch tác chiến và tổng kết kinh nghiệm trong các chiến dịch lớn*, Tập 3.
3. Trần Bá Đệ (cB) (1998), *Lịch sử Việt Nam từ 1945 đến nay*, NXBGD, Hà Nội.
4. (2014), *Điện Biên Phủ qua những trang tư liệu*. NXB quân đội nhân dân
5. Võ Nguyên Giáp, *Quyết định khó khăn nhất*. Báo nhân dân chủ nhật, số 13, ngày 7/5/1984.
6. (2014), *Hỏi đáp về chiến dịch Điện Biên Phủ*, NXB quân đội nhân dân
7. Hoàng Lâm,(2014), *Điện Biên Phủ một kì quan lịch sử*, NXB quân đội nhân dân
8. Trường ĐHSP Hà Nội (2004), *Chiến thắng Điện Biên Phủ*. NXB ĐHSP.

